
SFS 1995:1000 Pantbankslag;

Utkom från trycket
den 11 juli 1995

utfärdad den 29 juni 1995.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag avses med

pantbank: ett företag som bedriver pantbanks verksamhet,

pantbanksverksamhet: en näringsverksamhet med ändamål att lämna krediter åt konsumenter mot panträtt huvudsakligen i lösöre,

pantsedel: ett särskilt bevis om pantsättningen som pantbanken lämnar till låntagaren,

pantbok: ett löpande register över alla pantsättningar i en pantbank.

2 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för låntagaren är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

Tillståndsplikt

3 § Pantbanksverksamhet får drivas bara efter tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd ges tills vidare.

Tillstånd kan ges till svenska aktiebolag och motsvarande utländska företag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. För ett utländskt företag, som inte är verksamt genom ett svenskt aktiebolag, skall tillståndet avse verksamhet genom filial enligt lagen (1992:160) om utländska filialer m. m.

4 § Tillstånd skall ges om företaget med hänsyn till organisation, ledning och ägare med bestämmande inflytande kan antas komma att bedriva en sund pantbanksverksamhet och i övrigt uppfylla kraven enligt bestämmelserna i denna lag.

Tillstånd till ett utländskt företag får ges endast om företaget i det land där det har sitt säte bedriver pantbanksverksamhet och står under tillsyn av behörig myndighet.

5 § Frågan om tillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där verksamheten skall bedrivas. Skall verksamheten bedrivas i flera län, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där företagets svenska huvudkontor är beläget.

Innan en pantbank öppnar ett nytt kontor, skall anmälan göras till den länsstyrelse som beviljat tillståndet. Öppnas kontoret i ett annat län, skall anmälan göras även till länsstyrelsen i det länet.

Sundhetskrav och förbud mot annan verksamhet

6 § Pantbanksverksamhet skall bedrivas så att allmänhetens förtroende för verksamheten upprätthålls och i övrigt så att verksamheten kan anses sund.

En pantbank får inte bedriva någon annan verksamhet vid sidan av pantbanksverksamhet än som anges i 20 §.

Tystnadsplikt

7 § Uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden som har lämnats till en pantbank får inte obehörigen röjas.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Den som bryter mot förbudet i första stycket skall inte dömas till ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Grunder för långivning

8 § Panten skall vara den enda säkerheten för lånet. Låntagaren blir inte personligen betalningsansvarig för lånet.

9 § Ränta som tas ut för lånet skall anges som en räntesats motsvarande räntekostnaden per år för den vid varje tid obetalda delen av skulden.

Räntesatsen får inte ändras till låntagarens nackdel under lånetiden.

10 § En pantbank får förutom ränta ta ut ersättning för lånet, om sådan ersättning motsvaras av kostnader för lånet.

Ersättningsbeloppet får inte ändras till låntagarens nackdel under lånetiden.

11 § Låntagaren har rätt att lösa panten i förtid. Ränta och andra kostnader skall då betalas för tiden fram till förtidsbetalningen men inte för tiden därefter. Därvid får dock pantbanken begära att varje påbörjad månad från dagen för lånet räknas som hel månad.

Pantbanken får inte tillgodoräkna sig någon ersättning för att skulden betalas i förtid.

12 § Lånetiden får inte överstiga ett år.

Om pantbankens fordran inte betalas när den förfaller till betalning, får pantbanken sälja panten enligt 16 — 20 §§.

Pantbanken har rätt till dröjsmålsränta under högst fyra månader från förfallodagen.

Pantsedel

13 § Pantbanken skall lämna låntagaren en pantsedel som bevis om pantsättningen. Pantsedeln skall innehålla uppgift om

1. det nummer under vilket lånet har förts in i pantboken,
2. dagen för pantsättningen och lånets förfallodag,
3. lånebeloppet och ränta enligt 9 §,
4. ersättning enligt 10 § och övriga villkor för lånet samt
5. beskrivning av panten.

Ränta enligt 9 § och ersättning enligt 10 § skall anges med belopp.

Åldersgräns och legitimation m. m.

14 § En pantbank får ta emot pant bara av den som har fyllt arton år. Låntagaren skall vara känd för pantbankens personal eller på ett tillförlitligt sätt styrka sin identitet. Detsamma gäller när panten skall lösas.

Pantbanken skall vid pantsättningen begära uppgift om den adress där låntagaren kan nås för underrättelser. Skyldighet enligt 19 § att underrätta låntagaren eller annan skall anses fullgjord, om underrättelsen har sänts i rekommenderat brev under den adress som har uppgetts eller som annars är känd för pantbanken.

Försäkring

15 § En pantbank skall för mottagna panter ha egendoms- och ansvarsförsäkring till betryggande belopp.

Pantförsäljning

16 § Panten får säljas först två månader efter lånets förfallodag, om inte låntagaren eller den som förvärvat rätten till panten medger att det sker tidigare.

17 § Försäljning skall ske på offentlig auktion på den ort där pantsättningen ägt rum, om inte låntagaren eller den som förvärvat rätten till panten medger att försäljning sker på annan ort.

Om panten utgörs av värdepapper som är noterade på svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad, skall försäljningen dock ske genom ett värdepappersinstitut och till gällande börs- eller marknadspris.

18 § En försäljning på offentlig auktion skall kungöras i en tidning inom orten minst åtta dagar i förväg. I kungörelsen skall anges lånets förfallomånad.

Låntagaren eller den som förvärvat rätten till panten skall i god tid före auktionen på lämpligt sätt särskilt underrättas om tid och plats för denna.

19 § Överskott vid en pantförsäljning tillfaller låntagaren eller den som förvärvat rätten till panten.

Om överskottet uppgår till högst 100 kronor, har låntagaren eller den som förvärvat rätten till panten rätt att på begäran få beloppet utbetalat på pantbanken. Om beloppet överstiger 100 kronor, skall pantbanken snarast underrätta honom om att ett sådant överskott har uppkommit. Pantbanken kan i stället direkt utbetala beloppet till honom på lämpligt sätt.

Överskott som inte har kunnat betalas ut inom ett år från försäljningsdagen tillfaller pantbanken.

20 § En pantbank får vid försäljning på offentlig auktion själv köpa panten. Sådan pant får pantbanken i sin verksamhet sälja över disk.

Pantbok

21 § En pantbank skall föra pantbok.

Regeringen får föreskriva vilka uppgifter som skall antecknas i pantboken.

22 § Uppgift i pantboken skall bevaras under fem år räknat från utgången av det kalenderår då uppgiften fördes in eller under den längre tid som för vissa uppgifter gäller enligt annan författning.

Ägarprövning

23 § Ett direkt eller indirekt förvärv av aktier i en pantbank, som medför att förvärvaren innehar mer än tio procent av kapitalet eller rösterna eller som annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget, får ske bara efter tillstånd av den länsstyrelse som avses i 5 § första stycket.

Tillstånd skall lämnas, om det inte kan antas att förvärvet kommer att motverka en sund utveckling av företagets verksamhet.

Tillsyn

24 § En pantbank står under tillsyn av länsstyrelsen.

Driver pantbanken verksamhet i flera län, är länsstyrelsen i det län där företagets svenska huvudkontor är beläget huvudansvarig för tillsynen. Den lokala tillsynen i de övriga län där företaget bedriver verksamhet utövas med bidräde av länsstyrelserna i dessa län.

25 § Länsstyrelsen skall vid sin tillsyn över pantbankerna se till att en sund utveckling av verksamheten främjas.

26 § En pantbank skall lämna länsstyrelsen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som länsstyrelsen begär.

Länsstyrelsen får genomföra undersökning hos en pantbank när länsstyrelsen anser det nödvändigt.

Poliskontroll

27 § En pantbank är skyldig att på begäran lämna ut uppgifter ur pantboken till polismyndigheten. En sådan begäran får avse viss systematisk rapportering till polismyndigheten.

Pantbanken skall också lämna polismyndigheten tillträde till pantbankens lokaler för undersökning av pantlagret och granskning av pantboken och de handlingar som ligger till grund för den.

Ingripanden

28 § Ett tillstånd att bedriva pantbanksverksamhet skall återkallas av länsstyrelsen om

1. företaget inom ett år efter tillståndsbeslutet inte har börjat driva verksamheten eller dessförinnan har förklarat sig avstå från tillståndet,
2. företaget under en sammanhängande tid av ett år inte har drivit någon verksamhet, eller
3. företaget genom att överträda bestämmelser i denna lag eller någon annan författning eller på något annat sätt visat sig inte uppfylla kravet på en sund pantbanksverksamhet.

29 § Om det är tillräckligt får länsstyrelsen i det fall som avses i 28 § 3 i stället för att återkalla tillståndet meddela varning.

30 § Om någon bedriver pantbanksverksamhet utan tillstånd, skall länsstyrelsen förelägga honom att upphöra med verksamheten.

Är det osäkert om viss verksamhet utgör pantbanksverksamhet, får länsstyrelsen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar som behövs för att bedöma frågan.

31 § Om länsstyrelsen återkallar ett tillstånd enligt 28 § 3, får länsstyrelsen besluta hur verksamheten skall avvecklas.

Länsstyrelsen får också besluta hur en olovlig pantbanksverksamhet skall avvecklas.

Vite

32 § Om länsstyrelsen meddelar föreläggande eller förbud enligt denna lag, får länsstyrelsen förelägga vite.

Avgifter

33 § Pantbanker som är verksamma i Sverige skall till länsstyrelsen betala avgifter för finansiering av länsstyrelsens verksamhet enligt denna lag.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om dessa avgifter.

Överklagande m. m.

34 § Polismyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen. Polismyndighetens beslut gäller omedelbart, om inte annat bestämts.

35 § Länsstyrelsens beslut enligt 30 § andra stycket får inte överklagas.

Andra beslut som länsstyrelsen meddelar enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

36 § Länsstyrelsen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse enligt denna lag skall gälla omedelbart.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996, då lagen (1949:722) om pantlånerörelse skall upphöra att gälla.

2. För pantbanks verksamhet som vid den nya lagens ikraftträdande drivs med stöd av tillstånd enligt äldre bestämmelser gäller följande.

a) För fortsatt verksamhet krävs tillstånd enligt den nya lagen. Rörelsen får dock drivas vidare med stöd av äldre bestämmelser intill utgången av år 1996 eller, om ansökan om tillstånd enligt den nya lagen har getts in dessförinnan, till dess ansökningen har prövats slutligt.

b) Verksamhet som drivs i annan form än som krävs enligt 3 § andra stycket får drivas vidare i denna form intill utgången av år 1997.

3. I fråga om överklagande av beslut som länsstyrelsen eller polismyndigheten har meddelat före ikraftträdandet skall äldre bestämmelser tillämpas.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

STEN HECKSCHER
(Näringsdepartementet)